

Issoria

over leven en loslaten

UITGAVE VAN
HOSPICE ISSORIA
VERSCHIJNT
TWEEMAAL
PER JAAR
OPLAGE 1.600
JAARGANG 21

voorjaar 2017

Digitale erfenissen

Verstandelijke beperking

Lions Leiden-Oude Rijn

Vooraankondiging Issoria Symposium: Machteloosheid in de schijnwerpers

Tijdens het Issoria-symposium op woensdagavond 11 oktober 2017 zal het ervaren van machteloosheid onder zorgverleners in de palliatieve zorg in de schijnwerpers staan.

Als zorgverleners hebben we ieder onze manieren ontwikkeld om te gaan met het gegeven dat mensen sterven en dat de weg er naar toe niet altijd over rozen gaat. Er zijn echter momenten waarop dit gebruikelijke repertoire niet toereikend is. Momenten waarop we het als zorgverlener niet meer weten of het gevoel hebben met lege handen te staan. Het zijn ervaringen die diep op je kunnen ingrijpen.

André Heuvelman

Anne Goossensen

FOTOGRAFIE

Maarten van Rooij (pag. 11 en 13)

Als we er van uitgaan dat het ervaren van machteloosheid inherent is aan het werken in de palliatieve zorg, dan vraagt dit om een goed beheer. Met het symposium willen we dan ook aandacht geven aan dit beheer, aan de eigen manieren om machteloosheid te (h)erkennen, er op te reageren en er op een gezonde manier mee om te gaan.

Zoals u van ons gewend bent zullen ervaringen uit de dagelijkse praktijk een centrale plek innemen. Prof. dr. Anne Goossensen van de Universiteit voor Humanistiek (UvH) zal een inleiding over (de essentie van) machteloosheid houden. André Heuvelman, inspirator en trompettist bij o.a. het Rotterdams Philharmonisch Orkest zal op geheel eigen wijze het thema machteloosheid een podium geven. Hij weet als geen ander mensen met zichzelf en elkaar te verbind-

den. Zijn trompet is daarbij slechts een middel. Neem vooraf een kijkje op hun website (www.annegoossensen.nl, www.andreheuvelman.nl) of laat u verrassen!

Praktische informatie:

Waar: Vredeskerk, Van Vollenhovekade 24 Leiden

Wanneer: woensdag 11 oktober 2017 van 19.00 tot 22.15 uur

Kosten: € 20 (Dit is inclusief het boekje uitgegeven in de VPTZ reeks, waarin de resultaten gepresenteerd worden van het onderzoek dat de UvH i.s.m. Issoria heeft gedaan naar de ervaring van machteloosheid onder vrijwilligers werkzaam in de palliatieve zorg)

Aanmelden: Mail uw naam en functie naar info@issoria.nl en maak o.v.v. 'Symposium 2017 en uw naam' € 20,- over op NL70 RABO 0395 934 559 t.n.v. Hospice Issoria.

In dit nummer

Canon palliatieve zorg	3
Mensen met een verstandelijke beperking en de dood	4
Verhaal over Sjaak in hospice Issoria	6
Slag om Leiden weer groot succes	8
Eigen Facebook-pagina Hospice Issoria	8
Zorgvrijwilliger in beeld: Nelleke Wolf	9
Hoe doen ze dat bij Issoria? Het persoonsalarmsysteem	10
Fotorubriek Ik herinner mij	11
Column J. Pennings	11
Leef je in de digitale wereld verder na je dood?	12
Uitgelicht (boek- en App-recensies)	14
Wat kan Issoria doen voor u?	15
Nieuws van de Vrienden: Lionsclub Leiden-Oude Rijn	16

COLOFON & VERANTWOORDING

Issoria Magazine is een uitgave van de Stichting Hospice Issoria. Het magazine heeft als doel betrokkenen en geïnteresseerden te informeren over Issoria en bij te dragen aan het creëren van draagvlak (maatschappelijke en financiële steun) voor het werk van Issoria. Issoria Magazine verschijnt twee keer per jaar (mei en december) en wordt gemaakt door vrijwilligers. De kernredactie bestaat uit Erna ten Broeke, Annemieke de Man, Jessica Smeenk, Maarten van Rooij en Trees Schoof. Issoria Magazine wordt verspreid onder donateurs, sponsors, medewerkers van Issoria en andere geïnteresseerden. Het wordt opge maakt en gedrukt door Okay Color Graphics in Alphen aan den Rijn.

Als u suggesties heeft of feedback wilt geven, kunt u die mailen naar info@issoria.nl ter attentie van de redactie van Issoria Magazine.

Canon Palliatieve Zorg

Op het 6e Nationaal Congres Palliatieve Zorg gehouden op 14 december 2016, lanceerde Staatssecretaris Van Rijn de Canon Palliatieve Zorg. De Canon is een historisch overzicht over de palliatieve zorg in Nederland.

tekst MAARTEN VAN ROOIJ

Wat is het?

Er zijn verschillende canons gemaakt de afgelopen jaren. Een canon is een historisch overzicht van belangrijke gebeurtenissen, personen of teksten waarmee de geschiedenis in beeld wordt gebracht van een land, een streek of een thema. Er is bijvoorbeeld een canon van de geschiedenis van Nederland, er is er één van de Nederlandse literatuur in honderd (en enige) boeken en er is zelfs een Leidse canon. En nu is er dus ook een Canon Palliatieve Zorg, die in 25 vensters de geschiedenis van dat deze zorg in Nederland in beeld brengt. De canon wil lezers enthousiast maken voor het grotere verhaal van palliatieve zorg. Vanuit die 25 vensters krijgt de lezer steeds enkele korte en een paar langere leestips mee voor wie meer wil weten over een bepaald onderwerp. De canon geeft verder ook nog historisch fotomateriaal en films.

Veel foto's en filmfragmenten

Het eerste venster van de Canon Palliatieve Zorg gaat over het vroege denken

over de dood rond 1450. Daarna worden vier eeuwen samengevat in vier vensters. Vervolgens beschrijven 20 vensters de periode 1969-2016. Daarmee wordt direct duidelijk hoe jong het fenomeen hospice- en palliatieve zorg in feite is. Op de website over de canon is ieder venster rijk geïllustreerd met foto's en filmpjes. Het ziet er leuk uit, het is interessant en instructief. Namen en begrippen die ons bekend in de oren klinken (zoals Kübler-Ross, Saunders, een Bijna Thuis Huis) krijgen zo een historisch kader. Ook Els Borst, Koningin Beatrix, diversiteit, kindzorg en professionalisering passeren de revue.

Hoe tot stand gekomen?

Een redactieraad met (ervarings)deskundigen uit de hospice zorg en de palliatieve geneeskunde kwam tot deze 25 vensters na 8 bijeenkomsten. Het is een digitaal product en kan daarmee makkelijk worden aangepast en uitgebreid. De Canon Palliatieve Zorg is mogelijk gemaakt door ZonMw, dat gezondheids-

onderzoek financiert én het gebruik van de ontwikkelde kennis stimuleert, om daarmee de zorg en gezondheid te verbeteren.

Meer weten? Kijk op website: www.canonpalliatievezorg.nl
Andere canons: www.entoen.nu en www.deleidsecanon.nl

1996 Minister Borst en de kersttoespraak van koningin Beatrix Doorbraak van de palliatieve zorg

Ministerie van WVC

Els Borst-Eilers (62) D66

Op het moment dat de meeste mensen in de vut gaan, begint Els Borst aan de loodzware taak om als minister van WVC de volksgezondheid te reorganiseren. Haar gehele leven staat in de teken van de zorg. Ze studeerde af als arts.

Van 1976 tot 1985 medisch directeur Academisch Ziekenhuis Utrecht. Sinds 1985 vice-voorzitter van de Gezondheidsraad, het wetenschappelijk adviesorgaan van de regering. Groot voorstander van beperking van de uitgaven in de zorg.

Palliatieve zorg aan mensen met een verstandelijke beperking

Als ik dood ga, heb ik dan pijn?

In de begeleiding van mensen met een verstandelijke beperking in hun laatste levensfase is communicatie het allerbelangrijkste. Dat blijkt uit het verhaal van Trudi Weijers, praktijk-verpleegkundige bij Gemiva-SVG regio Noord en zorgconsulent palliatieve zorg. Trudi: 'In alles wat je zegt en doet moet je aansluiten op de cognitieve leeftijd van de cliënt en moet je continu toetsen of hij echt begrijpt wat er gezegd wordt.'

tekst ANNEMIEKE DE MAN foto YASSER SELIM

In de begeleiding van mensen met een verstandelijke beperking in hun laatste levensfase is communicatie het allerbelangrijkste. Dat blijkt uit het verhaal van Trudi Weijers, praktijk-verpleegkundige bij Gemiva-SVG regio Noord en zorgconsulent palliatieve zorg. Trudi: 'In alles wat je zegt en doet moet je aansluiten op de cognitieve

leeftijd van de cliënt en moet je continu toetsen of hij echt begrijpt wat er gezegd wordt.'

Net zoals in de reguliere palliatieve zorg is de palliatieve zorg aan mensen met een verstandelijke beperking volledig gericht op het bieden van comfort en het geven van de gewenste emotionele en praktische ondersteuning. Om te weten aan welke ondersteuning een cliënt behoefte heeft, is het noodzakelijk om open te staan en volledig in te tunen op de persoon zelf. Trudi: 'Mensen met een verstandelijke beperking zijn daarin niet anders dan andere mensen. Ze worstelen met dezelfde vragen, angsten, onzekerheden en wensen als andere mensen. Het is belangrijk dat ze die gevoelens kunnen uiten en daarin begrepen worden, ook al kunnen ze er moeilijk over praten. Het is aan de zorgverleners om in overleg met de naasten op de juiste manier contact te maken en alles bespreekbaar te maken wat besproken moet worden.'

Afgestemde communicatie

Voor de juiste manier van contact maken is echter geen vast protocol

beschikbaar. Ook daarin verschillen mensen met een verstandelijke beperking feitelijk niet van reguliere cliënten. Het vergt alleen meer geduld, ervaring en creativiteit om echt in gesprek te komen met de cliënt. Trudi: 'In alles wat je zegt en doet moet je aansluiten op de cognitieve leeftijd van de cliënt en moet je continu toetsen of hij echt begrijpt wat er gezegd wordt. Je moet niet bang zijn om daarin nieuwe, andere manieren van communiceren uit te proberen.' Trudi schetst een sprekend voorbeeld uit haar eigen praktijk waarin ze een vrouw met een meervoudige beperking begeleidde in haar laatste levensfase. Het was voor de zorgverleners moeilijk om te achterhalen hoeveel pijn de vrouw ervoer. Trudi: 'Deze cliënte vond het heel moeilijk om over zichzelf te praten. Omdat zij en haar babypop onafscheidelijk waren, vroeg ik haar of ze aan kon geven of haar pop pijn had. Dat kon ze wel heel goed. Het praten over haar pop bleek de sleutel te zijn in de communicatie. Ze projecteerde haar eigen pijn, vragen en wensen op de pop. Door over haar pop te praten, kon ze duidelijk maken wat zij voelde, welke vragen en wensen ze nog had.'

Trudi Weijers

‘We blijven allemaal tot het einde toe bezig met het leven, maar kwaliteit van sterven en afscheid nemen is net zo belangrijk.’

Regie houden

Trudi's doel in de begeleiding van cliënten met een verstandelijke beperking is dat zij de kans krijgen om regie te houden over hun laatste levensfase en het naderende afscheid. Trudi: 'We blijven allemaal tot het einde toe bezig met het leven, maar kwaliteit van sterven en afscheid nemen is net zo belangrijk. Voor de cliënt zelf, maar ook voor de naasten die achterblijven. Als je doodsangsten bespreekbaar kan maken of afscheid kan nemen zoals de overledene dat zelf wilde, helpt dat enorm in de verwerking. Ook als de cliënt aangeeft dat de familieleden alles mogen bepalen.'

Hulpmiddelen

Samen met collega's heeft Trudi een

aantal praktische hulpmiddelen gemaakt waarmee het makkelijker wordt om in gesprekken aan te sluiten op hun belevingswereld van cliënten met een verstandelijke beperking. Voorbeelden van die hulpmiddelen zijn fotokaarten en het wensenboek 'Wat ik wil als ik dood ben'. In het wensenboek staan vragen als: Welke kleren wil je aan als je dood bent? en Wil je iets speciaals mee in je kist? Trudi: 'Het mooie aan het wensenboek is dat je stap voor stap bespreekbaar maakt wat de cliënt te wachten staat. En door dat te bespreken, krijgen ze ook de gelegenheid om hun vragen en hun angsten te benoemen. Het wensenboek kan door naasten doorgenomen worden, maar ook door zorgverleners.'

De meeste cliënten zijn opgelucht als het onvermijdelijke besproken wordt en ze aan kunnen geven wat ze zelf belangrijk vinden. Trudi: 'Recent begeleidde ik een cliënt die slecht kon accepteren dat hij dood ging. Hij had het leven veel te lief en vond zichzelf nog te jong om te sterven. Maar achter die houding gingen ook angsten schuil, die naar voren kwam toen we het wensenboek doornamen. Hij vroeg zich af of hij pijn zou hebben als hij dood ging. Ook gaf hij aan bang te zijn dat hij het in de kist onder de grond koud zou krijgen en wilde hij weten of zijn familie dan nog wel bij hem op bezoek kwam. Alleen al door het uitspreken van zijn vragen en zorgen, werd hij een stuk rustiger.'

Advies aan zorgverleners en vrijwilligers

Mensen met een verstandelijke beperking kunnen erg open en expressief zijn in hun gevoelens. Dat kan het voor zorgverleners en vrijwilligers die weinig ervaring hebben in de begeleiding van dit soort cliënten moeilijk of zelfs angstig maken om in contact te treden. Trudi begrijpt dat, maar adviseert om de drempel niet hoger te maken dan nodig. 'Vergeet niet dat je er nooit alleen voor staat. Je vormt altijd een team met andere professionals en als het goed is met de naasten. En als je vanuit je hart vragen stelt en reageert, kun je het eigenlijk nooit fout doen. Mensen leven van liefde en oprechte aandacht is altijd goed.'

Wakend bij jou

*Wakend bij jou
bij het licht van
een kaars
ben ik getuige
van moed en liefde*

Anita Cats

14 mei 2016: Bezoek aan neef Sjaak

Sjaak Overdijk woonde acht maanden in Hospice Issoria. Zijn neef, schrijver Ferry Wieringa, heeft een verhaal gemaakt over een van zijn bezoeken aan Sjaak en Leiden. Sjaak overleed op 12 januari 2017.

tekst FERRY WIERINGA foto's HANS VAN DER GRAAF

We zijn onderweg naar Leiden. Monica en ik gaan Sjaak bezoeken. Sjaak is Monica's neef, ze zijn even oud: 47 jaar. Toen ik in 2005 met Moon trouwde, kreeg ik er een aardige familie bij. Aardig in tweeërlei betekenis: bijzonder. Maar ook, en vooral dat maakte op mij indruk: veel. Ik kom namelijk uit een klein gezin. Neven, nichten, ooms en tantes, heb ik niet. Nul.

Als we het station uitkomen, lopen we via Eigenzorg, richting de molen. We slaan af naar de gracht die langs de Lakenhal loopt en gaan daarna naar rechts richting de Burcht en verder oostwaarts richting Het Plantsoen. We komen in de buurt van Sjaak.

Sjaak is pas verhuisd. Hij woont in een lommerrijke buurt. Echt een prachtige buurt, eentje waar ik voor zou tekenen om te mogen wonen. Woon je hier dan heb je het gemaakt: het is groen, rustig, ruim van opzet. Sjaak woont ook nog eens in een prachtig huis. Echt... een kast van een huis. Het een villa noemen is niet overdreven, echt niet. Sterker nog, zeg villa en dit huis komt mij voor ogen. Zoals een kind een zon tekent met een gezichtje, zo zou ik dit huis tekenen als mij werd gevraagd een villa te schetsen: de oprijlaan met grint, in de grote tuin oude bomen, een hal waar je U tegen zegt, een open haard, eikenhout op de vloer en langs de wanden, een bibliotheek, een keuken om in te verdwalen,

tuinmannen. En dan die trap. Dit is een trap waar je een koelkast met gemak dwars over naar boven zou kunnen tillen. Niks geen gehannes met leuning, schoenen op de trap, bochten die je niet kunt maken, waar je klem komt te zitten, gevloek en getier, je scheen stoten tegen een kindergewagen... Nee in dit huis is het hupsakee naar boven. Appeltje eitje. Sjaaks kamer ligt op de eerste verdieping, in de hoek.

Na een kopje thee gaan we op stap. Het mooie huis en de tuin ten spijt, Moon, Sjaak en ik, we willen erop uit. Sjaak geeft aan waar we heen gaan: de markt. Sjaak wil naar de markt want daar ging-ie altijd heen op zaterdag. Wat doen? 'Vissie eten' bij de kraam van Klaas uit Katwijk. Kibbeling. 'Lekker toch?'

Het is een frisse maar zonnige dag. De wind doet mij de kraag van mijn jas opzetten maar als we in de zon lopen, zweet ik me weer de peentjes. Het voortduwen van Sjaak maakt dat ik moet werken. Op onze wandeling komen we de nodige Leidenaren tegen. Er zitten veel bekenden bij. Niet van mij, niet van Moon, nee, bekenden van Sjaak!

Een wandelaar knikt hem vriendelijk toe en groet met: 'Dag Sjaak.'

De landlopers met een biertje die zich op een bankje bij de Singel ophouden, heffen hun halve liter en roepen, als wij in zicht komen: 'SJAKIEEE.' Sjaak steekt links en rechts zijn hand op, hij groet iedereen terug, al is hij bij de dronkaards iets bedeesder in zijn enthousiasme. 'Populaire jongen ben je Sjaak,' zeg ik als we weer iemand achter ons hebben

Ferry Wieringa achter de rolstoel van neef Sjaak

gelaten. Hij lacht en zegt: 'Ja, populaire jongen, ja toch.'

Het valt me op hoe mensen operen als Sjaak nadert. Hij is een geziene jongen. Alleen al door te passeren en terug te groeten, lijkt hij de mensen blij te maken. U begrijpt dat ik het wel leuk vind daar met hem te lopen – het maakt mij in een klap ook populair.

Op de markt is het een drukke van jewelste: een menigte schuifelende mensen, tientallen kramen, geroep en geschreeuw, geuren van groente, olijven, fruit, wierrook, friet en vis. Hoe vind je hier je weg? Gelukkig hebben we Sjaak. Als een kat die je niet hoeft te vertellen waar het lekkers te vinden is, loodst hij ons door de menigte en langs de kramen. Er staan niet één maar wel vijf of zes viskramen. Er is er echter maar een de juiste, de kraam van Klaas uit Katwijk, hier kwam Sjaak altijd, hier at Sjaak iedere zaterdag zijn vissie.

Ik parkeer Sjaak in het zonnetje en uit de loop. Ik bestel twee haringen voor ons en een portie kibbeling met knoflooksaus voor Sjaak. Zwijgzaam eten we gedrieën onze vis en kijken naar de mensen die voorbij trekken. Ik ben halverwege mijn haring als er man passeert en blijft staan... weer iemand die Sjaak kent. De Leidenaar stelt zich aan ons voor als Martin, hij is een collega van Sjaak. Hij werkt bij Calamiteiten. Sjaak en hij kennen elkaar van

de werf. 'We hebben op het werk allemaal gehoord hoe het er met je voor staat Sjaak. We hebben het allemaal over je Sjaak. Wat vind je daarvan?'

Sjaak kijkt hem smakkend aan: 'Mooi toch.'

Martin gaat verder: 'Maar kom op he, Sjaak, je moet knokken. Dat kan je, knokken! Niet opgeven.' Zijn stem slaat over.

'Tuurlijk,' zegt Sjaak, 'gaat lukken. Knokken.'

Ik sta ernaast en slik een brok weg. Ik zie Sjaaks collega staan. Hij was argeloos van huis vertrokken voor een ommetje. Wellicht ook om een visje te eten op de markt. Staat-ie daar ineens oog in oog met Sjaak over wie iedereen het op het werk heeft gehad. Hij vond het toen al een bericht om naar van te worden. On-eerlijk, kil, eenzaam. Maar woorden zijn tot daar aan toe, de volle omvang van de betekenis dringt pas echt tot je door als je tegenover het onderwerp staat: Sjaak. Martin staat zich op de tanden te bijten om niet midden op de drukke markt in huilen uit te barsten. Sjaak: zijn favoriete collega, Sjaak die altijd zo hard werkte, Sjaak die altijd positief was. Martin neemt afscheid en Sjaak zet zich weer gretig aan zijn bak kibbeling.

Daarna zetten we koers richting café De Bonte Koe. Vis moet zwemmen.

Het is tegen halfvijf als we terug lopen naar de villa. Onderweg komen we weer de nodige bekenden tegen. Sjaak vertelt ondertussen van alles over de plekken die

'Een huis waar ik een moord voor zou doen... zo het geen hospice was geweest.'

we passeren. Hij weet overal de weg, weet dat er studenten in dat huis wonen, dat de mannen op het bankje er dagelijks zitten, hij benoemt bomen en struiken, vertelt op welke plekken hij gewerkt heeft.

Terwijl we zo richting zijn huis lopen bedenk ik dat we op elkaar lijken. Ik ben ook een kijker, houd van observeren, van buiten-zijn. En ook ik houd van fysieke arbeid, hard werken, niet denken maar doen. Sjaak vertelt ook hoe sportief hij is en als ik aan zijn haar zit, controleert hij daarna meteen of het nog wel goed zit. Ik herken ook die eigenschap: IJdel als een pauw.

Als we bijna thuis zijn vraag ik hem een foto van Monica en mij te nemen. Nu eens geen foto met hem erop, maar een-tje door hem gemaakt. Hoe ziet hij ons? Hoe kijkt hij? Hij schiet een mooie plaat waar we erg vrolijk op staan.

Nog één straathoek te gaan...

We draaien de straat in waar de oude villa opdoemt. Ja, een kast van een huis. Een huis waar ik een moord voor zou doen, een huis waar ik een moord voor zou doen... zo het geen hospice was geweest. Want hoe schitterend de villa ook is, ik wil Sjaak er niet heen rijden. Ik wil hem niet terugbrengen. Kunnen we niet gewoon doorlopen? Kunnen we niet ontsnappen, ongezien wegkomen? Misschien dat ik even via de regenpijp omhoog klauter om snel uit zijn kamer wat spullen mee te grissen (zijn gitaar, de foto van zijn vader in de rockband, van zijn moeder en zus, de zonnebril die hij van Wim kreeg, een cd van Elvis Presley), dat weggrissen en dan... wegwezen. Met zijn drieën de kuierlatten nemen. Weg van die grote donkere villa die nog zo mooi kan zijn maar waar een onontkoombare zwaarte op me drukt. Je wordt er bediend als ben je een God in Frankrijk maar waar ze je niet aan kunnen helpen... is aan meer tijd van leven.

Stilletjes lopen Monica en ik terug naar het station. We wachten op de trein en rijden terug naar Amsterdam. Thuis bekijken we de foto's van de afgelopen dag. Er zit er één bij waarop Sjaak en ik bij de volière in Het Plantsoen staan. Nu ik mezelf naast Sjaak zie staan, valt me op... We lijken niet alleen in karakter op elkaar. Het is alsof ik daar met mijn grote broer sta.

Sjaak Overdijk mijn oudere broer. Een mooie gedachte - Sjaak mijn broer mogen noemen.

Amsterdam, januari 2017

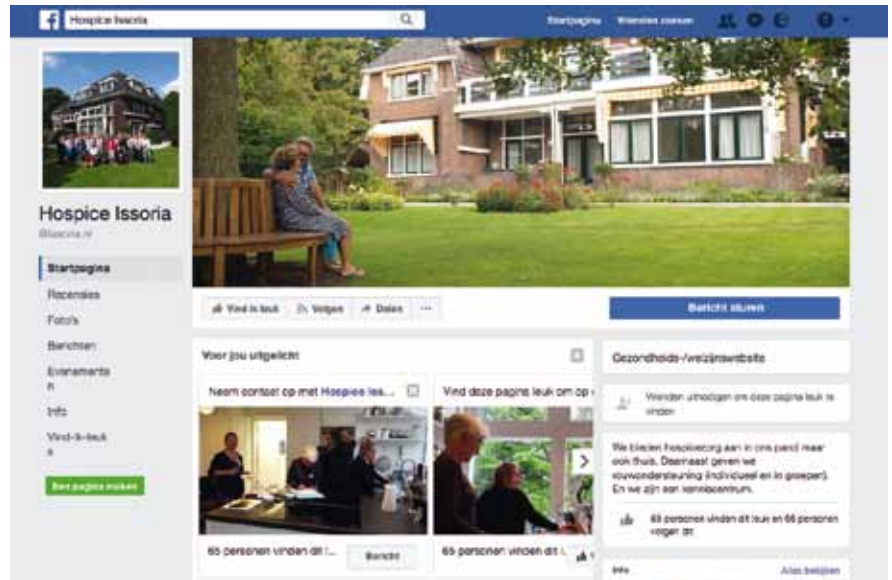
Facebook-pagina Hospice Issoria

tekst MAARTEN VAN ROOIJ

Sinds kort heeft Hospice Issoria een eigen pagina op Facebook. Doel van de pagina is te laten zien wat er in de hospice omgaat. Alledaagse dingen maar ook bijzondere gebeurtenissen. Natuurlijk wordt er bij alles wat er wordt geplaatst gelet op de privacy van de gasten en van de medewerkers. Dus als er iets wordt gepubliceerd met een foto erbij of met namen erin, wordt erop gelet dat die mensen daar geen probleem mee hebben.

Wat voor berichten kan de volger van de pagina verwachten? Het kan van alles zijn: iets over een grappig voorval in het huis, iets over wat er die dag wordt gekookt, iets over de opkomende lente in de tuin, iets over een training, iets over een leverancier (die verse bloemen heeft gebracht), iets over een nieuwe vrijwilliger die wordt ingewerkt, iets over een verjaardag die wordt gevierd...

De Stichting Vrienden van Issoria heeft

al heel lang een pagina op Facebook. Zij concentreren zich op de acties die worden georganiseerd om geld in te zamelen. Denk aan berichten over de Slag om Leiden, de wijnactie Eradus Sauvignon Blanc, de TK Challenge etc. De FB-pagina van Hospice Issoria concentreert zich meer op het huis (de gasten en de vrijwilligers), de palliatieve

zorg (bijeenkomsten, trainingen en nieuwtjes) en wat er rond het pand aan de Burgravenlaan 11 allemaal gebeurt.

Mensen die 'alles' over en rond Hospice Issoria willen volgen via Facebook kunnen vanaf nu dus twee pagina's volgen, die van de Hospice Issoria en die van de Stichting Vrienden van Issoria.

SLAG OM LEIDEN WEER GROOT SUCCES

tekst MAARTEN VAN ROOIJ

Op 11 april werd voor de 6e keer 'De Slag om Leiden' gehouden in studentensociëteit Minerva. Het recordaantal van 71 teams en dus honderden deelnemers streden om de titel het slimste team van Leiden. Bedrijven en organisaties hadden teams afgevaardigd. Het College B&W Leiden, het

Leids Dagblad, de VVD, D66, de Leidse Hogeschool, Heineken, TeekensKarstens Advocaten Notarissen, Zorg en Zekerheid... ze deden allemaal mee. De teams betaalden allemaal een deelnamebedrag. Daarnaast droegen vele partners en sponsoren bij aan het succes van de avond.

Dit keer hadden de organisatoren de kermis als rode draad voor de opdrachten genomen. Er werd met kermisbussen geschoten, er werden suikerspinnen gedraaid, er werden eendjes gevist en er waren veel, heel veel kennisvragen. De winnaar werd uiteindelijk het team van marketingbureau Hart Voor De Zaak onder leiding van Ramses Braakman.

De poedelprijs voor de 71-ste plek ging naar het team van Teeuwen Verzekeringen. De opbrengst van € 46.000 van deze happening ging traditiegetrouw naar de Stichting Vrienden van Issoria. Mede-organisator Thijs Hemmes reikte aan het eind van de avond een cheque uit aan Wim de Leeuw, de voorzitter van de Vrienden van Issoria. En daarna bleef het nog lang onrustig in de Breestraat...

Zorgvrijwilliger in beeld

Nelleke Wolf

Ze is bijna net zo lang zorgvrijwilliger als Issoria bestaat, al zo'n jaar of dertien. In de oprichtingsfase hoorde zij over de komst van de hospice van Thea van Haarlem bij wie zij een cursus icoonschilderen volgde.

tekst en foto JESSICA SMEENK

Het idee om zorgvrijwilliger te worden trok haar aan, maar ze wilde eerst haar opleiding tot apothekersassistent afronden. Het idee bleef sluimeren en toen ze klaar was met de opleiding belde ze aan bij Issoria, dat toen ongeveer een jaar bestond. En ze is er nog steeds.

Aanvankelijk had Nelleke vaste dagen waarop ze in Issoria werkte, waaronder een vaste avond. Die raakte ze kwijt in de periode dat ze minder regelmatig kon komen omdat ze toen veel voor haar ouders zorgde. 'Nu werk ik op momenten dat ik kan. Straks heb ik lekker weer een paar donderdaggavonden.'

De avonddienst is haar favoriet. 'De sfeer is dan heel anders dan overdag. Overdag ben je bezig met heel verschillende dingen. Dan help je gasten met wassen en aankleden, je brengt een ontbijtje. Soms help je iemand bij het eten en je doet dingetjes voor de gasten die hun te veel inspanning kosten.' Schoonmaken hoort ook bij de taken van de zorgvrijwilliger: 'Vanochtend heb ik de wc's gedaan en de vloeren.'

Aandacht doet de meeste gasten veel goed, denkt Nelleke. Die kun je geven door rustig bij iemand te gaan zitten. Overdag heeft ze het daarvoor te druk maar de avonddienst leent zich daar goed voor. En als ze dat doet heeft ze vaak een breiwerkje bij zich. Het is rustgevend en

gezellig. 'Je hoeft dan niet per se iets te zeggen en de gast ook niet. Soms roept het dingen op en dan kun je daarover praten.'

Nelleke breit alleen sokken – met ingebreide hielen. Eerst alleen grijze maar nu in allerlei kleuren. 'Ik heb er inmiddels zoveel gebreid dat beide sokken van een paar nu ook even groot zijn.'

GEZOCHT VRIJWILLIGERS

Issoria zoekt nog steeds nieuwe zorg- of kookvrijwilligers. Je wordt lid van een team van ongeveer 100 vrijwilligers. De vrijwilligers nemen de meeste dagelijkse werkzaamheden voor hun rekening. Zij helpen bij de verzorging en proberen een sfeer te scheppen waarin de gasten zich op hun gemak kunnen voelen. Dat kan van alles betekenen. Van het maken van een praatje of een wandeling tot het doen van een boodschap. De kookvrijwilligers zorgen elke dag voor een verse maaltijd in overleg met de gasten.

Wat biedt Issoria je? Een jonge organisatie, waarin je mag meedenken en meehelpen om de palliatieve terminale zorg in een huiselijke situatie zo goed mogelijk vorm te geven. Een warme plek met fijne collega's die allemaal vanuit grote betrokkenheid dit werk doen. En natuurlijk scholing, begeleiding en ruimte om te groeien, te leren en te ontwikkelen en eigen kwaliteiten in te zetten. En er is een zomerborrel en een eindejaarsfeest. Issoria won eind 2016 de Leidse prijs voor het beste vrijwilligersbeleid. Vrijwilliger bij Hospice Issoria zijn, is niet vrijblijvend. Van een zorgvrijwilliger wordt bijvoorbeeld verwacht dat hij of zij wekelijks 4 uur kan worden ingeroosterd (waarbij natuurlijk rekening wordt gehouden met de eigen wensen) en één keer per 4 weken in het weekend een dienst wordt gedraaid.

Interesse? Bel 071-514 22 75 en maak een afspraak voor een vrijblijvend kennismakingsgesprek.

Hoe doen ze dat in Issoria?

Goede voorzieningen voor communicatie en veiligheid

Ook al is het er nog zo huiselijk, een hospice is geen doorsnee huishouden. Het is omvangrijker en er gebeurt veel meer. Dat geldt ook voor communicatie in de ruimste zin van het woord.

tekst en foto JESSICA SMEENK

Issoria heeft natuurlijk telefoons – vaste en draadloze. Er is internet – met gescheiden netwerken voor gasten en medewerkers. En natuurlijk wifi. En een brandmeldingsinstallatie. Verder is er een systeem waarmee de gasten via een knop in de badkamer kunnen melden dat ze hulp of iets anders nodig hebben. En er is intercomapparatuur.

Medewerkers en vrijwilligers zien meldingen op hun draadloze telefoon. Komt er een melding van een gast? Wordt er aan een buitendeur gebeld? Dan kan er meteen iemand naar de goede plek gaan.

Met het meldsysteem zou je de deur ook op afstand kunnen openen, maar bij Issoria houden ze het graag persoonlijk. Dus komt er altijd iemand de deur opendoen.

Als er sprake zou zijn van brand of rookontwikkeling gaat er een melding naar de draadloze telefoons. Maar er is ook een koppeling naar de telefooninstallatie, waardoor de melding tegelijkertijd in een extern centrum aankomt.

Het systeem is bedacht en geïnstalleerd door het Waddinxveense bedrijf Flex-

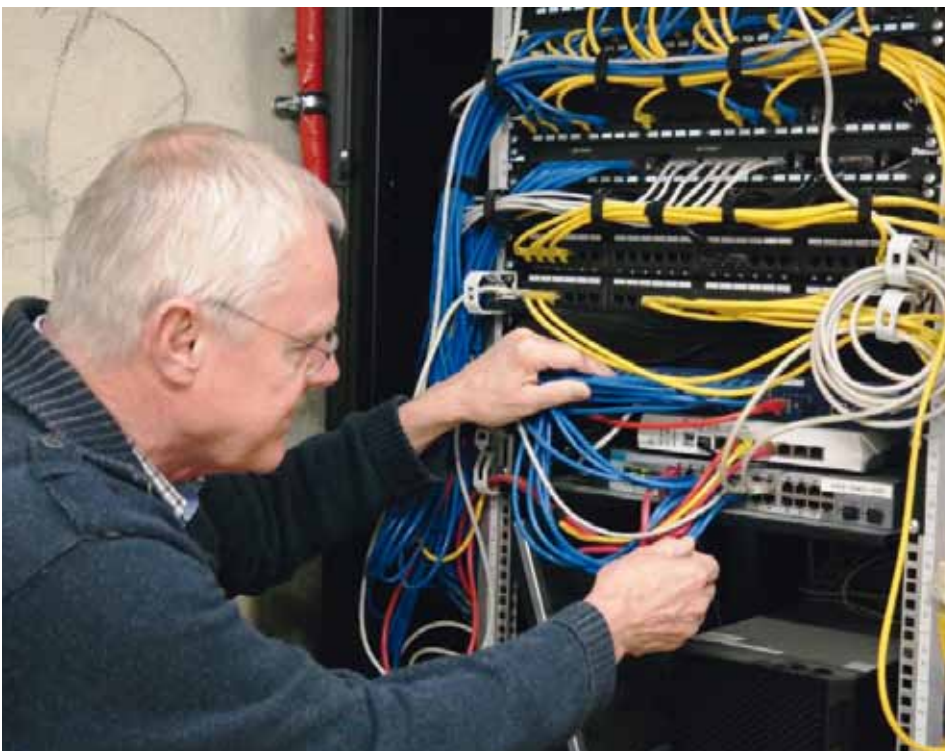
com, vertelt medewerker Eric Kooyman. Hij kent Issoria al uit de tijd dat de hospice nog op de Plantage zat. Het allerbelangrijkste bij het plannen van een installatie is volgens hem dat je als installateur de klant heel goed uithoort over zijn wensen. ‘Dat is nodig omdat het resultaat een installatie moet zijn die werkbaar is voor alle gebruikers. Pas dan kun je de apparatuur installeren.’

Wat Flexcom ook doet, vertelt Kooyman, is meedenken over aanpassingen. ‘Het huidige wifisysteem dateert van vijf jaar terug. Dat moet misschien wel aangepast worden aan de eisen van deze tijd omdat er veel meer gebruik wordt gemaakt van draadloze apparatuur, bijvoorbeeld om naar Netflix te kijken.’

Flexcom heeft veel ervaring in uiteenlopende bedrijfstakken. In een aantal verpleeghuizen heeft het bedrijf zogeheten domotica geïnstalleerd waarmee het personeel via camera’s en bewegingsmelders kan zien of een bewoner iets onverwachts doet. ‘Dat zou in Issoria ook kunnen maar dat past niet bij dit huis’, aldus Kooyman.

Maar Flexcom zou Flexcom niet zijn als het niet voor een losse bewegingsmelder had gezorgd. Die ligt meestal in een lade, maar kan in een kamer worden geplaatst voor het geval een gast niet meer op de knop kan drukken. Dan kan er bij een onverwachte beweging een melding naar een of meer telefoons worden gestuurd.

Eric Kooyman bij ‘het hart’ van de installatie in de kelder

WIJ HERINNEREN

In deze rubriek laten we persoonlijke gedenkplekken zien die mensen hebben ingericht ter nagedachtenis aan een dierbare overledene.

Je hoort alleen het geruis van riet en het gefluit van vogels als je in de namiddag op het schiereilandje De Strengen staat. De Broekdijkmolen staat in je rug. Je slaat meteen linksaf na het bruggetje op dit eilandje dat aan de noordkant van de Merenwijk ligt. Dit is de zuidwestelijke rand van de Kagerplas.

Op De Strengen staan twee coniferen als exoten tussen riet, bramenstruiken, wilgen en berken. Ze staan er als herinneringsteken aan twee jong overleden mensen: Hector Barragan-Barrigas (1977-2000) en Jasmine Hiemstra (1977-2002). Hij is gestorven na een tragisch fietsongeluk in de Merenwijk. Zij kon het verlies van haar vriend niet dragen.

Maarten van Rooij

Heeft u ook een foto voor deze rubriek? Stuur deze dan aan info@issoria.nl. Graag in een zo hoog mogelijke resolutie (pixels).

ZEE

Mensen houden van de zee omdat we uit zee gekomen zijn, heb ik wel eens gehoord. Sommige mensen houden zoveel van de zee, dat ze er dichtbij gaan wonen. Een oude man en vrouw die ik ken zwemmen iedere dag in zee. Mits de watertemperatuur het toelaat natuurlijk. Ze zijn gehard. Zwemmen in de zee is gezond. Maar helaas niet zo gezond dat het de grote ziektes uitbant. De vrouw krijgt klachten.

In het ziekenhuis vertelt de arts vol mededogen dat als deze ziekte op deze wijze aan het licht komt, het altijd te laat is. Ze mag naar huis en hoeft nooit meer terug te komen naar het

ziekenhuis. Thuis zal de palliatieve zorg starten.

Ze wordt naar huis gebracht met een ambulance. De ziekenbroeders komen ook van de kust. Wat zou u nog willen?

Ik zou de zee nog wel een keer willen zien.

De broeders rijden de ambulance achterwaarts de duinopgang af. Ze openen de deuren zodat ze de zee kan zien. Ze nemen de tijd.

De zee geeft en de zee neemt, zegt de vrouw, dank jullie wel.

J. Pennings

Digitale erfenissen! Hoe voorkom je die? Wat kun je eraan doen?

Steeds meer mensen hebben een pagina op sociale media als Facebook, LinkedIn of Instagram. Ze plaatsen er regelmatig foto's of berichten op. Soms ook over hun laatste levensfase. Maar wat gebeurt er eigenlijk met die pagina's na je overlijden? En wat moet je met al die 'accounts' bij webwinkels?

tekst JESSICA SMEENK

60% heeft er nooit over nagedacht

Feliciteer Jessica Smeenk met het jubileum op het werk, meldt LinkedIn. Facebook laat je weten: Jessica Smeenk is jarig - schrijf iets op haar tijdlijn.

Aan dit soort mededelingen is iedere gebruiker van social media wel gewend. Je kunt met één klik een standaardberichtje plaatsen of een wat meer persoonlijk bericht sturen, al dan niet met een afbeelding erbij. Leuk, al is het ook wel een beetje afstandelijk...

Maar wil je dit soort meldingen nog wel zien als je broer, je goede vriend of je LinkedIn-connectie is overleden? En misschien nog wel belangrijker: wil jij zelf op social media blijven voortbestaan als je er niet meer bent? En zou je willen dat er een app bestond die namens jou bleef doortwitteren?

Uit onderzoek bleek in 2015 dat bijna zes van de tien Nederlanders er nog nooit over hadden nagedacht wat er met hun online profielen moet gebeuren na hun dood. En ruim acht van de tien ondervraagden lieten weten dat ze nog helemaal niks hadden geregeld voor hun 'digitale nalatenschap', die uit vele profielen kan bestaan.

Ruim een derde gaf aan liefst zoveel mogelijk zelf te willen regelen dat zijn of haar digitale laatste wensen worden uitgevoerd. Op een paar procent na zeiden de anderen dat nabestaanden, zoals familie of goede vrienden, dat wel zouden kunnen doen. En 45 procent vond dat de nabestaanden maar moesten bepalen wat er met de online profielen moet gebeuren. En dat terwijl 42 procent wil dat alle accounts en informatie op social media compleet worden verwijderd.

Daar komt nog eens bij dat zes van de tien ondervraagden helemaal geen social accounts van een overledene wil beheeren. Zo ontstaan “spookaccounts”. Bijna de helft van de Nederlanders heeft een profiel van een overleden persoon gezien op Facebook of LinkedIn.

Bedenk wat er moet gebeuren

Als je wilt dat nabestaanden je digitale laatste wensen uitvoeren moeten zij wel weten wat die wensen inhouden. Wil je dat je profielen blijven voortbestaan na je overlijden? Ook als je net een wat stomme of onflatteuze profielfoto hebt geplaatst? Of wil je dat het profiel helemaal verdwijnt? Of moet het alleen afgesloten worden? Of moet het een herdenkingsplaats worden?

Stel dat je je wensen wel duidelijk hebt geformuleerd. Hoeveel werk wil je degenen bezorgen die deze wensen gaan uitvoeren? Moeten zij contact opnemen met alle social media die jij gebruikte om via constructies met juridische documenten alles op stop te zetten? De regels daarvoor zijn op internet te vinden. Maar het is veel werk!

Of zou het gemakkelijker zijn als de uitvoerders van je wensen zouden beschikken over je inlogcodes? Maar hoe zorg je dan dat zij die op een veilige manier in handen krijgen?

Inventariseer maar doe dat veilig

Nog niet eens een tiende van de Nederlanders die actief zijn op sociale media heeft de wachtwoorden en accountnamen genoteerd en op een veilige plek bewaard. En of je het nu wel of niet wilt geloven: er zijn nog steeds mensen die als wachtwoord voor een hele reeks sites en profielen iets hebben als “welkom123” of “0000”. En dan hebben we het nog niet eens over de inlogcodes en wachtwoorden van andere sites waarop je digitaal bezig bent. ....

Een goed begin zou zijn om eens op een rijtje te zetten op welke social media en eventueel datingsites of –apps je actief bent en wat daarmee moet gebeuren als je er niet meer bent. Daarvoor heeft NUVEMA (Nederlandse Uitvaartverzekering Maatschappij) een handige tool ontwikkeld: het Social Media Testament (www.nuvema.nl/social-media-testament), gecombineerd met een handleiding voor het verwijderen of wijzigen van social media. Wachtwoorden hoeft je er niet op te vermelden. De organisatie benadrukt dat dit een gratis service is die

beheerde abonnementen, verzekeringen en dergelijke. Denk ook aan de toegangs-codes van telefoon, tablet en computer. Vertel een familielid of andere vertrouweling waar dat document te vinden is.

Denk er goed over na hoe je zo'n document deelt: identiteitsfraude ligt op de loer als je dergelijke persoonlijke gegevens niet veilig verstuurt of opslaat. Deskundigen zijn het erover eens dat het veiliger en simpeler is om wachtwoorden niet te versturen maar op te slaan in een wachtwoordmanager waarin je aange-

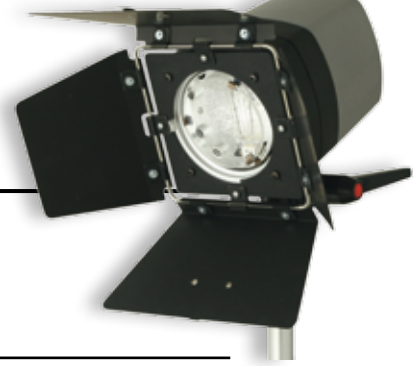
Wil jij zelf op social media blijven voortbestaan als je er niet meer bent?

bedoeld is om consumenten bewust te maken van mogelijke pijnlijke situaties wanneer men niet nadenkt over de dood.

Om te voorkomen dat je een digitale warboel achterlaat is het ook wel verstandig om een overzicht te maken van andere accounts die je alleen digitaal gebruikt, zoals bankrekeningen, games, betaaldiensten, internetwinkels. Dat geldt overigens ook voor niet digitaal

paste inlogcodes kunt vastleggen. Het wachtwoord van die wachtwoordmanager is de enige toegangscode die je hoeft te delen. En als je dat veilig wilt doen, kan dat via een digitale kluis. Sommige van deze kluisen staan geregistreerd in het testamentenregister.

En nog een ding: de app die namens jou zou blijven doortwitteren, was er wel maar is nu nergens meer te vinden...

Uitgelicht

De onderwaterzwemmer

Het boek begint in de Tweede Wereldoorlog. Het is een spannende tijd. Hij is een kind nog. Nee, toch al wat groter. Want zijn vader vond hem toch al groot genoeg om mee te gaan. Ze zwemmen samen naar de overkant van de rivier. Wat dan gebeurt, is bepalend voor de rest van zijn leven. Hij haalt de overkant, maar waar blijft vader?

Hoe ga je daar mee om, zelfverwijft blijft altijd aan hem kleven. Ook hoe je dan naar huis moet, wanneer ben je er aan toe om te kunnen rouwen? Hij draagt het altijd bij zich en vindt aan het eind van zijn leven het contact waardoor er alles toch weer hoopvoller wordt en in een ander perspectief komt te staan.

Dit is in het kort het begin en het eind van het boek. Tussen die twee delen gebeurt ook nog het een en ander dat de moeite waard is om te lezen. Mooi geschreven met veel gevoel voor de persoon als kind en volwassene.

De Onderwaterzwemmer van P.F.Thomése is uitgegeven door Atlas Contact.

Yram

Bo de Beer neemt afscheid

'Bo de Beer neemt afscheid' is een App over dood en rouw voor kinderen. In dichtvorm wordt een geïllustreerd verhaaltje verteld over Bo de Beer die afscheid moet nemen van Beer. Het verhaaltje kan zelf gelezen worden of door de App worden voorgelezen.

De tekeningen in de App bevatten vraagtekens. Als daarop wordt geklikt, verschijnt een vraag in beeld: een prima hulpmiddel om samen te praten over de gevoelens die het kind zelf ervaart bij het afscheid nemen. Het kind kan in de App zelfs een briefje schrijven aan degene die overleden is. De App bevat ook een handleiding voor ouders/verzorgenden en achtergrondinformatie over rouw bij kinderen.

De app is compleet en is uitstekend geschikt om kleine kinderen voor te bereiden op een begrafenis of crematie en op afscheid nemen en rouw. De app is te downloaden via Google Play of de App Store en kost € 1,99.

Annemieke de Man

Het uur van het violet

Via De Wereld Draait Door werd ik geattendeerd op dit boek. De schrijfster, Katie Roiphe, beschrijft in dit boek de laatste levensfase van 6 schrijvers, denkers, kunstenaars. Door uitvoerig onderzoek van brieven, dagboeken en ander naslagwerk reconstrueert zij het stervensproces van deze mensen.

Wat mooi aan het boek is, dat wie je ook bent en wat je ook gedaan hebt in je leven, ieder mens het op zijn manier doet. Het boek geeft herkenning, begrip. Ook bijvoorbeeld voor de gasten van Issoria. Want de zes mensen uit het boek beleven de laatste fase van hun leven ieder op hun eigen manier, soms zichzelf verbazend omdat zij in hun gezonde leven een ander idee hadden over hoe zij hun laatste fase zouden willen beleven.

Het is geen boek dat je in een adem uitleest, daarentegen lees je de hoofdstukken makkelijk meerdere keren.

Het uur van violet van Katie Roiphe is uitgegeven door uitgeverij Hollands Diep.

Annemarie Schot

Wat kan Issoria doen voor u, wat kunt u doen voor Issoria?

Wat we bieden

Hospice Issoria biedt zorg aan mensen in de laatste levensfase en hun naasten. Daarnaast heeft de stichting het bevorderen van de integratie van het stervensproces in het dagelijks leven tot doel.

Zorg in de hospice

In de nieuwe sfeervolle stadsvilla aan de Burggravenlaan 11 in het centrum van Leiden kunnen we zeven gasten en hun naasten ontvangen. Een team van vrijwilligers en verpleegkundigen verleent, in nauw overleg met de gast, de naasten en de eigen huisarts, zorg. We proberen hierbij zoveel mogelijk rekening te houden met de eigenheid van iedere gast, speciale wensen en behoeften.

Zorg thuis

Voor mensen die liever (zo lang mogelijk) thuis willen blijven, is er Issoria Thuis. Samen met degene die gaat sterven en de naasten verkennen we welke ondersteuning thuis nodig is en hoe die in te zetten. Dit kan variëren van hulp bij de inzet van praktische ondersteuning, psychosociale begeleiding tot 24-uurs bereikbaarheid.

Zorg na het overlijden

Voor mensen die na het verlies van een dierbare, al dan niet binnen Issoria, behoefte hebben aan extra ondersteuning is er de mogelijkheid van rouwondersteuning. Hiervoor is een speciaal opgeleide groep vrijwilligers beschikbaar.

Uitdragen van expertise

Issoria draagt haar opgedane kennis en ervaring graag uit. Wij verzorgen voor diverse doelgroepen lezingen en themabijeenkomsten op het gebied van palliatieve zorg en rouw. Een training of scholing op maat behoort ook tot de mogelijkheden.

Hoe we zijn georganiseerd

Hospice Issoria is georganiseerd in drie stichtingen. De Stichting Hospice Issoria

die verantwoordelijk is voor de dagelijkse exploitatie. De Stichting Vrienden van Issoria die zorgt voor de broodnodige extra financiële middelen. En de Stichting Burggravenlaan waarin de aankoop en het bezit van het pand Burggravenlaan is ondergebracht. Bij Issoria zijn drie betaalde coördinatoren en 1 hospice-assistent in dienst. Er werken verder meer dan 100 vrijwilligers.

Voor wie is Issoria Magazine?

Issoria Magazine verschijnt tweemaal per jaar en geeft een beeld van ons werk. Het wordt verspreid onder onze donateurs, professionele relaties en de eigen vrijwilligers. Het blad wordt gemaakt door vrijwilligers. Issoria Magazine wordt kosteloos gedrukt door Okay Color Graphics (Alphen aan den Rijn) in een oplage van 1.600 stuks.

Gebruik maken van onze zorg

Wilt u gebruik maken van onze hulp voor uzelf of voor een familielid, bel ons dan. Samen met u wordt dan bekeken wat het beste bij uw zorgbehoefte past. Aarzel niet, onze missie is u de best mogelijke ondersteuning te bieden in en rond de laatste levensfase.

Onze gegevens

Bezoek- en postadres:

Burggravenlaan 11,
2313 HM Leiden

Tel: 071 - 514 22 75

Mail: info@issoria.nl

Website: www.issoria.nl

Rekeningnummer

Vrienden van Issoria:

NL75ABNA0892838426

Issoria

De naam Issoria is afgeleid van *Issoria lathonia*, de kleine parelmoervlinder. Een vlinder die uit zijn cocon kruipt en naar het licht opstijgt wordt in veel culturen gezien als beeld van het sterven van de mens.

OKAY COLOR
GRAPHICS

Stichting Vrienden van Issoria

‘We Serve’ met schuurpapier en kwast

Hospice Issoria wordt niet alleen ondersteund met geld, maar ook met immateriële hulp. Issoria is voor de Lions-club Leiden-Oude Rijn onder het motto ‘We Serve’ in dit opzicht een vaste partner geworden. Ze dragen bij aan het onderhoud. Hoe is dat zo gekomen?

tekst MAARTEN VAN ROOIJ

Vroege Vogels

Het begon allemaal op een zondagochtend. Cees Wierema luisterde naar het radioprogramma Vroege Vogels. Het programma besteedde aandacht aan Hospice Issoria. Hij was gegrepen door het verhaal. Hij sprak erover met de leden van zijn Lions-club en niet veel later stond hij samen met Peter Vegt, lid van de commissie Immaterieel, voor de deur aan de Burggravenlaan. Of ze iets konden betekenen voor Hospice Issoria? ‘Het voelde meteen goed toen we die voordeur binnenstapten’, zegt Peter terugkijkend.

Lions Leiden-Oude Rijn

De Lions-club Leiden-Oude Rijn telt op het moment 32 leden. Het is een mannenclub die 27 jaar geleden werd opgericht. De oudste leden zijn rond de 70 jaar en de jongsten eind 40 jaar. Ze zien elkaar in principe iedere eerste en derde dinsdagavond van de maand. En natuurlijk als ze een maatschappelijke ac-

Peter Vegt

tiviteit hebben. De Lionsclub kijkt welke bijdragen men kan leveren aan de maatschappij. Zo organiseren zij bijvoorbeeld de jaarlijkse Toeter-toer, waarbij mensen met een beperking een dagje uit hebben in stoere vrachtwagens. Men draagt bij aan de Voedselbank. En Hospice Issoria is nu ook een vaste partner.

Niet-professionele huisschilders

In Issoria was de eerste klus het opknappen van het tuinhuis, bij de verbouwing nog gebruikt als bouwkeet, tot de stilteruimte De Oase. De mannen van de Lions-club zorgden voor het schuren en het verven van het houtwerk en de muren van De Oase. De afgelopen maanden schilderen ze af en toe een muur in een vrijkomende gastenkamer. Een tintje blauw bijvoorbeeld. De oorspronkelijk geheel witte gastenkamers krijgen zo een wat vriendelijker uiterlijk. En ze hebben de deuren in de kelder opnieuw geschilderd. Het zijn steeds andere leden van de Lions-club die komen schilderen. ‘Als

Peter van Gessel

we een klus hebben sturen we een mail rond naar de 32 leden en vragen we wie er zin en tijd heeft’, legt Peter Vegt uit: ‘Zo verdelen we het werk en de tijd die je als Lions-lid moet steken in het leveren van een maatschappelijke bijdrage.’ De Lions-club leden hebben verschillende achtergronden zoals tandarts, uroloog, accountant, meubelmaker, kapper, aannemer, of iets anders. ‘We doen dus niet al het schilderwerk hoor’, zegt Peter lachend: ‘Het buitenwerk aan het pand laten we graag over aan professionals.’

GEVEN? VERMELD UW ADRES!

We krijgen regelmatig giften zonder dat we het adres van de gulle gever weten. We kunnen de gever dan geen bedankbriefje sturen. We vrezen dat dat ondankebaar overkomt. U helpt ons dus als u uw adres vermeld wanneer u

geld overmaakt naar de Vrienden van Issoria op IBAN-nummer: NL75AB-NA0892838426. Vermeld uw adresgegevens svp in de toelichting bij de betaling. Dat maakt het voor ons gemakkelijker om u persoonlijk te bedanken!